

Byla C-260/22

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2022 m. balandžio 19 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Landgericht Erfurt (Vokietija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2022 m. kovo 31 d.

Ieškovė:

Seven.One Entertainment Group GmbH

Atsakovė:

Corint Media GmbH

Landgericht Erfurt

<...>

Nutartis dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą

Byloje

Seven.One Entertainment Group GmbH, <...> Unterferingas

- ieškovė -

<...> prieš

Corint Media GmbH, <...> Berlynas

- atsakovė -

<...>

dėl sutarties įvykdymo

Landgericht Erfurt (Erfurto apygardos teismas) 3 civilinių bylų kolegija
<...>

2022 m. kovo 31 d.

n u t a r è:

I.

Sustabdyti bylos nagrinėjimą.

II.

Pagal SESV 267 straipsnį pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

1.

Ar Direktyva 2001/29/EB turi būti aiškinama taip, kad transliuotojai tiesiogiai ir iš pradžių turi teisę į teisingą kompensaciją pagal Direktyvos 2001/29/EB 5 straipsnio 2 dalies b punktą, kai taikoma vadinamoji kopijavimo asmeniniam naudojimui išimtis?

2.

Ar transliuotojams, atsižvelgiant į Direktyvos 2001/29/EB 2 straipsnio e punkte nustatytą jų teisę, gali būti netaikoma teisė į teisingą kompensaciją pagal Direktyvos 2001/29/EB 5 straipsnio 2 dalies b punktą todėl, kad jie taip pat gali turėti teisę į Direktyvos 2001/29/EB 5 straipsnio 2 dalies b punkte numatytą teisingą kompensaciją kaip filmų kūrėjai?

3.

Jeigu į antrąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai:

Ar leidžiama bendrai netaikyti transliuotojams teisės į teisingą kompensaciją pagal Direktyvos 2001/29/EB 5 straipsnio 2 dalies b punktą, nors jie, nelygu konkretus programų paketas, filmų kūrėjų teises kartais įgyja tik labai nedideliu mastu (visų pirma kalbant apie televizijos kanalus, kurių didelę dalį sudaro trečiųjų subjektų licencijuotos programos), o kartais visiškai jų neįgyja (visų pirma radijo programų rengėjai)?

Motyvai:

A. Pagrindinės bylos dalykas ir aplinkybės

1. Ginčo dalykas

Ginčas tarp pagrindinės bylos šalių vyksta dėl atsakovės pareigos įvykdyti su atlygiu susijusius reikalavimus pagal Direktyvos 2001/29/EB 5 straipsnio 2 dalies b punktą, kylančius iš vadinamojo tuščių laikmenų mokesčio.

2. Bylos aplinkybės

Atsakovė yra kolektyvinio teisių administravimo asociacija, ginanti privačių televizijos ir radijo transliuotojų autorių teises ir gretutines teises. Atitinkamas pajamas atsakovė paskirsto transliuotojams.

Ieškovė yra transliuotoja, kuri rengia ir visoje Vokietijoje transliuoja privačias, iš reklamos finansuojamas televizijos kanalą „[SAT.1 Gold]“.

Šalys yra sudariusios teisių administravimo sutartį.

Šioje sutartyje reglamentuojamas atsakovės išimtinis naudojimas ieškovei priklausančiomis autorių teisėmis ir gretutinėmis teisėmis į kanalą „[SAT.1 Gold]“.

Atsakovė dalį gautų pajamų privalo paskirstyti ieškovei.

Pajamos reikšmingai prisideda prie transliuotojų rengiamų programų refinansavimo.

Teisių administravimo sutartyje yra numatytas ir vadinamojo tuščių laikmenų mokesčio rinkimas.

Vadinamasis tuščių laikmenų mokestis – tai nacionalinės autorių teisių teisės aktuose numatyta teisė į atlygį, kuriuo siekiama kompensuoti teisių turėtojų nuostolius, patiriamus dėl vadinamosios kopijavimo asmeniniam naudojimui išimties.

Ieškovė dėl privataus kopijavimo patiria daug nuostolių, be kita ko, todėl, kad jos programos įrašomos (internetiniais) vaizdo įrašymo įrenginiais.

Ji reikalauja, kad atsakovė pagal sutartį rinktų tuščių laikmenų mokestį ir paskirstytų atitinkamas pajamas.

Atsakovė šio reikalavimo Vokietijos *Urheberrechtsgesetz* (Aurių teisių įstatymas) pagrindu šiuo metu negali įvykdyti.

Pagal nacionalinės autorių teisių teisės aktus ieškovė šiuo metu neturi teisės į tuščių laikmenų mokestį.

3. Nacionalinis teisinis kontekstas

a) Nacionalinio teisinio konteksto aprašymas

Nacionalinės autorių teisių teisės aktuose numatyta vadinamoji kopijavimo asmeniniam naudojimui išimtis.

Šia nuostata, leidžiant be leidimo kopijuoti autorių teisių saugomą kūrinį asmeniniam naudojimui arba savo reikmėms, apribojama teisių turėtojų atgaminimo teisė.

Atitinkamai teisių turėtojams, kuriems galioja kopijavimo asmeniniam naudojimui išimtis, nacionalinės autorių teisių teisės aktuose suteikiama teisė į kompensaciją. Taip siekiama kompensuoti teisių turėtojams nuostolius, kuriuos jie patiria dėl atgaminimo teisių apribojimo.

Transliuotojai pagal nacionalinės autorių teisių teisės aktus yra išimtinės atgaminimo teisės turėtojai.

Pagal nacionalinės teisės aktų leidėjo reikalavimus jiems *expressis verbis* taikoma kopijavimo asmeniniam naudojimui išimtis.

Vis dėlto transliuotojams pagal nacionalinės autorių teisių teisės aktus teisė į kompensaciją yra visiškai netaikoma.

b) Nuostatų tekstas

(i) Kopijavimas asmeniniam naudojimui

Išimtis dėl kopijavimo asmeniniam naudojimui pagal *Urheberrechtsgesetz* (Autorių teisių įstatymas) reglamentuojama 53 straipsnio 1 dalyje; šis straipsnis yra įstatymo 1 antraštinės dalies 6 skirsnyje; toje nuostatoje numatyta:

„Fiziniam asmeniui leidžiama pasidaryti individualių asmeniniam naudojimui skirtų kūrinio kopijų bet kurioje laikmenoje, jeigu kopijos naudojamos nesiekiant tiesioginių arba netiesioginių komercinių tikslų ir jeigu jos padarytos nenaudojant akivaizdžiai neteisėtai pagaminto ar paskelbto egzemplioriaus. Asmeniui, kuriam leidžiama daryti kopijas, jas gali padaryti trečiasis asmuo, jeigu jos daromos nemokamai arba jeigu jos daromos popieriuje arba panašioje laikmenoje fotografavimo būdu arba naudojant kitus panašaus pobūdžio procesus.“

(ii) Teisė į kompensaciją

Vadinamasis tuščių laikmenų mokestis, numatytas kaip kompensacija už kopijavimo asmeniniam naudojimui išimtį, reglamentuojamas *Urheberrechtsgesetz* (Autorių teisių įstatymas) 54 straipsnio 1 dalyje; joje nustatyta:

„Jeigu, atsižvelgiant į kūrinio pobūdį, tikėtina, kad jis bus kopijuojamas pagal 53 straipsnio 1 arba 2 dalį arba 60a–60f straipsnius leidžiamu būdu, kūrinio autorius turi teisę gauti iš prietaisų ir įrašymo laikmenų, kurie vieni ar kartu su kitais prietaisais, įrašymo laikmenomis arba priedais yra naudojami tokioms kopijoms daryti, gamintojo teisingą atlyginimą.“

(iii) Teisės į kompensaciją netaikymas transliuotojams

Nuostata, kurioje numatyta, kad kopijavimo asmeniniam naudojimui išimtis taikoma transliuotojų laidoms, tačiau transliuotojai neturi teisės į vadinamąjį tuščių laikmenų mokestį, yra *Urheberrechtsgesetz* (Autorių teisių įstatymas) 87 straipsnio 4 dalyje. Ji suformuluota taip:

„*Mutatis mutandis* taikoma 10 straipsnio 1 dalis bei 1 antraštinės dalies 6 skirsnio nuostatos, išskyrus 47 straipsnio 2 dalies antrą sakinį ir 54 straipsnio 1 dalį.“

B. Svarba sprendimui pagrindinėje byloje priimti

1. Sąjungos teisė

a) Direktyva 2001/29/EB

Gali būti, kad teisės į teisingą kompensaciją netaikymas transliuotojams remiantis *Urheberrechtsgesetz* (Autorių teisių įstatymas) 87 straipsnio 4 dalimi prieštarauja Direktyvos 2001/29/EB 5 straipsnio 2 dalies b punktui, siejamam su 2 straipsnio e punktu.

Direktyvoje 2001/29/EB numatyta, kad apriboti atgaminimo teisę tokia nacionalinės teisės nuostata, kaip antai kopijavimo asmeniniam naudojimui išimtis, leidžiama tik tuomet, jeigu suinteresuotiems teisių turėtojams suteikiama teisinga kompensacija.

(i) Transliuotojai kaip teisės turėtojai

Teisinga kompensacija mokėtina išimtinės atgaminimo teisės turėtojams, kuriems taikoma kopijavimo asmeniniam naudojimui išimtis. Tai išplaukia iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos, pagal kurią teisių turėtojams pagal Direktyvos 2001/29/EB 2 straipsnį kaip išimtinės atgaminimo teisės turėtojams tiesiogiai arba iš pradžių priklauso teisė į teisingą kompensaciją (2010 m. spalio 21 d. Teisingumo Teismo Sprendimas *Padawan* (C-467/08, EU:C:2010:620); 2011 m. birželio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimas (C-462/09, EU:C:2011:397); 2016 m. birželio 9 d. Teisingumo Teismo Sprendimas *EGEDA* (C-470/14, EU:C:2016:418, 21 punktus)).

Pagal Direktyvos 2001/29/EB 2 straipsnio e punktą transliuotojai yra išimtinės atgaminimo teisės turėtojai. Ir pagal nacionalinės autorių teisių teisės aktus transliuotojai yra išimtinės atgaminimo teisės turėtojai.

Jų atgaminimo teisė ribojama *Urheberrechtsgesetz* (Autorių teisių įstatymas) 87 straipsnio 4 dalyje ir 53 straipsnio 1 dalyje numatyta kopijavimo asmeniniam naudojimui išimtimi.

(ii) Nacionalinis reglamentavimas neatitinka pareigos pasiekti rezultatą

Direktyvos 2001/29/EB 5 straipsnio 2 dalies b punkte nėra numatyta, kad teisinga kompensacija apribojama pavienių teisių turėtojų nenaudai. Veikiau nacionalinės teisės aktų leidėjams pagal Direktyvos 2001/29/EB 5 straipsnio 2 dalies b punktą tenka pareiga pasiekti rezultatą, kuri reiškia, kad nacionalinės autorių teisių teisės aktuose kopijavimo asmeniniam naudojimui išimtį leidžiama numatyti tik tuomet, jeigu visiems suinteresuotiems teisių turėtojams suteikiama teisinga kompensacija (2016 m. birželio 9 d. Teisingumo Teismo Sprendimas *EGEDA*, C-470/14, EU:C:2016:418, 21 punktą).

Kyla abejonų, ar nagrinėjama nuostata atitinka iš Direktyvos 2001/29/EB 5 straipsnio 2 dalies b punkto išplaukiančią pareigą pasiekti rezultatą.

(iii) Teisės į teisingą kompensaciją netaikymas transliuotojams yra nepagrįstas

Nematyti, kad teisės į teisingą kompensaciją netaikymas transliuotojams būtų pateisinamas.

Teisingos kompensacijos apribojimo transliuotojų nenaudai, pasak Teisingumo Teismo jurisprudencijos, negalima pateisinti Direktyvos 2001/29/EB 35 konstatuojamąja dalimi.

Tiesa, kad remiantis 35 konstatuojamąja dalimi galima teisingos kompensacijos netaikyti paviniams individualiems naudojimui atvejams (2010 m. spalio 21 d. Teisingumo Teismo Sprendimas *Padawan*, C-467/08, EU:C:2010:620).

Tačiau tai reiškia, kad 35 konstatuojamoji dalis leidžia teisingos kompensacijos nesuteikti tik pavienių, individualių naudojimui atveju. Iš to neišplaukia galimybė apriboti teisę į kompensaciją tam tikrų teisių turėtojų arba teisių turėtojų grupių nenaudai.

Galiausiai pateisinimas nėra ir tai, kad transliuotojai tam tikromis aplinkybėmis gali turėti teisę į teisingą kompensaciją dėl to, kad yra filmų kūrėjai.

Direktyvos 2001/29/EB 2 straipsnyje numatyta, kad televizijos transliuotojai gali turėti išimtinę atgaminimo teisę į vadinamąją savo kūrybą, t. y. į pačių sukurtas televizijos laidas.

Tačiau tai nereiškia, kad transliuotojai neturi teisės į teisingą kompensaciją atgaminimo teisės atžvilgiu (2012 m. vasario 9 d. Teisingumo Teismo Sprendimas *Luksan* (C-277/10, EU:C:2012:65, 91 ir paskesni punktai)).

Todėl kyla abejonų, ar teisės į teisingą kompensaciją netaikymas transliuotojams yra pateisinamas Sąjungos teisės aktais.

b) Vienodo požiūrio principas

Teisės į teisingą kompensaciją netaikymas transliuotojams pagal nacionalinės autorių teisių teisės aktus yra abejotinas ir atsižvelgiant į Pagrindinių teisių chartijos 20 straipsnyje įtvirtintą vienodo požiūrio principą.

Sąjungos teisėje nustatytas vienodo požiūrio principas draudžia objektyviai nepateisinamą nevienodą požiūrį.

Transliuotojai, palyginti su visais kitais teisių turėtojais yra nepalankesnėje padėtyje. Pagal nacionalinės autorių teisių teisės aktus jiems netaikoma teisė į teisingą kompensaciją, nors jų atgaminimo teisė yra ribojama kopijavimo asmeniniam naudojimui išimties.

Visi kiti teisių turėtojai dėl jų atgaminimo teisės apribojimo, nulemto vadinamosios kopijavimo asmeniniam naudojimui išimties, gauna teisingą kompensaciją.

Pagal nacionalinės autorių teisių teisės aktus jiems joks draudimas netaikomas.

Gali būti, kad tai pažeidžia Sąjungos teisėje įtvirtintą vienodo požiūrio principą.

c) Žiniasklaidos laisvė ir laisvė transliuoti

Dėl tų pačių priežasčių gali būti, kad nacionalinės autorių teisių teisės aktuose numatytas teisės į teisingą kompensaciją netaikymas transliuotojams riboja laisvę transliuoti (Pagrindinių teisių chartijos 11 straipsnis).

2. Sąjungos teisės aiškinimo poreikis

Taikytinos Sąjungos teisės nuostatos (žr. šio prašymo 1 punktą) iki šiol nebuvo aiškintos tuo aspektu, ar jas pažeidžia nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią teisė į teisingą kompensaciją bendrai netaikoma transliuotojams – t. y. visai teisių turėtojų grupei.

a) Aiškinimo poreikis dėl pirmojo klausimo

Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad Direktyvos 2001/29/EB 2 straipsnyje numatytų teisių turėtojams tiesiogiai ir iš pradžių priklauso teisė į teisingą kompensaciją pagal Direktyvos 2001/29/EB 5 straipsnio 2 dalies b punktą.

Tačiau šiame sprendime nenustatyta, ar nacionalinės teisės aktų leidejas gali aiškinti Sąjungos teisę taip, kad atgaminimo teisė nėra susijusi su Direktyvos 2001/29/[EB] 2 straipsnyje nustatytų teisių turėtojo gretutinių teisių esme ir todėl teisės į teisingą kompensaciją netaikymas yra pateisinamas. Atsižvelgiant į tai, reikalingas Sąjungos teisės aktų išaiškinimas.

b) [Aiškinimo] poreikis dėl antrojo klausimo

Sąjungos teisės išaiškinimas reikalingas ir dėl antrojo klausimo <...>.

Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad jeigu teisė atgaminti kūrinių priklauso keliems teisių turėtojams, kopijavimo asmeniniam naudojimui išimties nulemtu apribojimo atveju teisė į teisingą kompensaciją turi kiekvienas teisių turėtojas (2012 m. vasario 9 d. Teisingumo Teismo Sprendimas *Luksan*, C-277/10, EU:C:2012:65, 91 ir paskesni punktai).

Tačiau šiame Teisingumo Teismo sprendime nėra išaiškinta, ar bendras teisės į teisingą kompensaciją netaikymas transliuotojams gali būti pateisintas tuo, kad tam tikromis aplinkybėmis jie taip pat gali turėti teisę į teisingą kompensaciją kaip filmų kūrėjai. Taigi Sąjungos teisės išaiškinimas būtinas ir šiuo aspektu.

c) Aiškinimo poreikis dėl trečiojo klausimo

Sąjungos teisės išaiškinimas reikalingas ir dėl trečiojo klausimo.

Jeigu į antrąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, teisę gauti teisingą kompensaciją transliuotojai turėtų tik tuo atveju, jeigu jie veikia kaip filmų kūrėjai.

Tačiau didžiąją privačių transliuotojų televizijos kanalų dalį sudaro daugiausia užsakytos programos, sukurtos transliuotojo užsakymu trečiosios bendrovės, ir licencijuotos programos, kurias transliuotojai įsigyja iš filmus kuriančių trečiųjų subjektų. Pagal nacionalinės teisės aktus filmų kūrėjų teisės užsakomosios kūrybos atveju paprastai priklauso užsakymą vykdančioms įmonėms, o licencijuojamos kūrybos atveju – licencijos davėjui, todėl transliuotojai neįgyja filmų kūrėjų teisių į savo programas arba įgyja jų labai nedaug. Tai reiškia, kad už didžiąją savo programų dalį jie negauna teisingos kompensacijos kaip filmų kūrėjai. Filmų kūrėjo gaunamas tuščių laikmenų mokestis pagal nacionalinę teisę negali būti perleistas transliuotojams.

O radijo srityje transliuotojai tikrai nekuria filmų ir todėl nedalyvauja paskirstant tuščių laikmenų mokestį.

<...>

Teisingumo Teismas iki šiol nėra nusprendęs, ar tokiu atveju teisės į teisingą kompensaciją netaikymas transliuotojams gali būti pateisintas tuo, kad šią

kompensaciją jie gauna kaip filmų kūrėjai. Sąjungos teisės išaiškinimas reikalingas ir šiuo atžvilgiu. <...>

3. Prašymo priimti prejudicinį sprendimą svarba sprendimui pagrindinėje byloje priimti

Teisė pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal SESV 267 straipsnį ir aiškinimas, kurio prašoma iš Teisingumo Teismo, yra svarbūs sprendimui pagrindinėje byloje priimti ir nėra hipotetinio pobūdžio. Jie yra glaudžiai ir neatsiejamai susiję su pagrindine byla ir konkrečia prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo situacija (2018 m. vasario 27 d. Teisingumo Teismo sprendimas [*Associação Sindical dos Juízes Portugueses*], C-64/16, [EU:C:2018:117], 19 ir paskesni punktai).

Jeigu paaiškėtų, kad tokia nacionalinės teisės nuostata, kaip antai aprašyta, yra suderinama su Sąjungos teise, visų pirma su Direktyva 2001/29/EB, ieškovei teks susitaikyti su tuo, kad teisių administravimo sutarties neįmanoma įgyvendinti vadinamojo tuščių laikmenų mokesčio atžvilgiu. Ieškinį pagrindinėje byloje reikės atmesti.

Jeigu paaiškėtų, kad tokia nacionalinės teisės nuostata, kaip antai aprašyta, yra nesuderinama su Sąjungos teise, visų pirma su Direktyva 2001/29/EB, ieškovė galės reikalauti teisių administravimo sutarties įgyvendinimo vadinamojo tuščių laikmenų mokesčio atžvilgiu ir gautų pajamų paskirstymo.

Tuomet ieškinį pagrindinėje byloje reikės patenkinti.

<...>